

Upprättare:

Årsplan 2020 – 2022 för Hälso- och sjukvårdsnämnden

Nämndens uppdrag och ansvarsområden

Målet med hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården.

Nämnden ansvarar för att alla människor i Gävleborg får den vård de behöver. Vården planeras utifrån kunskap om medborgarna, deras ålder och hälsa. I uppdraget ingår också att förbättra folkhälsan och att arbeta förebyggande.

Därför ansvarar nämnden för regionens hälso- och sjukvård, förutom hälsovalssystemet som är styrelsens ansvar. Smittskyddsenheten inom nämnden ska förebygga och minska risken för spridning av smittsamma sjukdomar. Nämnden ska följa externa vårdgivare utanför Hälsovalet. Verksamheten regleras främst av Hälso- och sjukvårdslagen samt Smittskyddslagen. Utbudet omfattar allt från telefonrådgivning till specialistvård på våra sjukhus till vård vid något av universitetssjukhusen. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska säkerställa att befintliga resurser används på ett effektivt sätt genom att följa upp vårdbehov, vårdkonsumtion och vårdens kvalitet. Medverkan i olika kvalitetsregister är en förutsättning för denna uppföljning. Formerna för styrning och ledning av vården utvecklas så att dessa delar stöds tydligare och stimuleras till förbättring.

Politiska prioriteringar

Arbete och hållbar tillväxt

En effektiv och kvalitetssäker sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess

Förutom att bidra till medborgarnas välbefinnande är de gemensamt finansierade välfärdstjänsterna utformade för att främja ett högt arbetskraftsdeltagande, snabb produktivitetsutveckling och stark konkurrenskraft.

Region Gävleborg ska prioritera sjukskrivningsfrågan för att skapa en effektiv och kvalitetssäker sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess i hälso- och sjukvården. Region Gävleborg ska genomföra insatser inom hälso- och sjukvården och utveckla samverkan med andra aktörer med syfte att förebygga eller förkorta sjukskrivning och främja människors återgång i arbete.

Upprättare:

Miljöansvar och hållbar utveckling

Minskad miljöbelastning och effektivare resursanvändning

Det växande vårdbehovet innebär också att miljöbelastningen ökar, både från vårdverksamheterna och indirekt genom inköp av varor och tjänster. Region Gävleborg ska vidta åtgärder som minskar miljöbelastningen från läkemedel, textilier, livsmedel och andra varor i alla led, från produktion till användning och avfall.

Framtidsbygget är samlingsnamnet för en mängd om- och nybyggnationer av sjukhusen i Hudiksvall och Gävle. Det är en omfattande modernisering av sjukhusen och omfattar en byggnadsinvestering på över fem miljarder kronor. De nya lokalerna ger en högre flexibilitet och är bättre anpassade till modern sjukvård och framtida teknikutveckling. Patienter och vårdpersonal kan definiera vad som behövs i de nya lokalerna. Mål och principer behöver sättas upp och prioriteras över professions- och organisationsgränserna för att utforma framtidens patient- och medarbetarupplevelser. Moderna innovationstekniker, såsom användarcentrerad design, hjälper till att samordna alla aktörers behov. Planering och genomförande av Framtidsbygget ska genomföras med hänsyn till innovativt och hållbart byggande. De om- och nybyggnationer som företas ska vara klimatsmarta, byggda av hållbara material och ta tillvara på innovativa lösningar.

De ekonomiska resurserna inom vården ska användas hållbart och på bästa sätt, både för befolkningens hälsa och för varje enskild patient. Trots allt fler anställda i vården uppvisar verksamheten i vissa delar en minskad eller bestående produktionsvolym. Produktiviteten i vården ska öka. Krav på hushållning med resurser och kostnadseffektivitet är en självklar del av de krav som ställs på verksamheten. Förvaltningen ska anpassa verksamheten till den tilldelade budgetramen.

Kunskap och kultur

Forskning och innovation

För att kunna svara upp mot framtidens krav är det angeläget att de metoder som används är vetenskapligt utvärderade, med bevisad effekt. Kunskapsgenerering är därför en viktig uppgift för Region Gävleborg.

Region Gävleborg ska medverka vid planering, finansiering och genomförande av kliniskt forskningsarbete, folkhälsovetenskaplig forskning samt forskning som bidrar till främjande av regional utveckling. Detta för att bibehålla och öka kompetens och kunskap i verksamheterna men också för att vara en attraktiv arbetsgivare.

För att patienter och anhöriga ska ha en snabb och nära tillgång till en kvalitativ vård när de behöver den, krävs innovationer inom både teknik och personalorganisation. Innovativ vård innebär flera perspektiv. Ett är den snabba digitala utvecklingen som kan bidra till bättre och mer nära vård. Ett annat är personalen.

Upprättare:

Välfärd och trygghet

Sjukvård ur patientens perspektiv

Hälso- och sjukvården ska vara anpassad efter patienternas behov och behovens storlek ska styra vårdens prioriteringar. Vården ska vidare vara samordnad och tillgodose patientens behov av kontinuitet. Patienten ska också ges möjlighet att delta i beslut om vård och behandling. Detta är grunden i en sjukvård ur patientens perspektiv.

Idag efterfrågar patienterna och deras anhöriga större delaktighet och djupare involvering i sin egen vård. Det betyder att patienten genom information och utbildning ska kunna vara delaktig i och äga sin vårdssituation. Sjukvården ska underlätta för alla patienter att ta ett större ansvar för sin egen vård. Nära och trygga relationer är viktiga. Om man önskar ska familj och närstående därför inkluderas. Alla som möter sjukvården ska uppleva respekt för sina individuella behov, preferenser och värderingar. Kontinuiteten i patientens vårdmöten ska förbättras. Sjukvårdens nuvarande uppdelning i olika specialiteter samt separering av förebyggande hälsoarbete måste utvecklas mot en helhetssyn på patienten med både medicinska och icke medicinska behov.

Sjukvården ska bli bättre på att ge information som gör det möjligt för patienten att ta bra beslut om sin vård och hälsa. Då behövs lättillgänglig information om vilka behandlingsalternativ som finns att välja mellan och hur man själva kan ha uppsikt över sin sjukdom.

Kontakten med och bemötandet i sjukvården måste utveckla bättre förutsättningar för patienten och anhöriga att ta en mer aktiv roll. Det är patienten som bär sin sjukdom och som är expert på sin egen kropp och sina symptom. Därför måste sjukvården bli bättre på att lyssna till denna kunskap.

Det behöver byggas upp starkare stödjande sammanhang runt patienten. Samordningen av information måste bli bättre och det är sjukvårdens ansvar att tillhandahålla det. Samarbetet kring patienten ska utvecklas och patienten ska ha tillgång till den vård hon behöver via sin vårdkontakt.

Tillgängligare sjukvård

Tillgänglighet är en av de viktigaste kvalitets- och jämlikhetsaspekterna för hälso- och sjukvården. Att vården ska vara tillgänglig framhålls i hälso- och sjukvårdslagen och är av stor vikt för patienternas förtroende för och nöjdhet med vården. En tillgänglig vård innebär bl.a. en vård som är lätt att nå och som ges i rimlig tid. Väntetiderna till vården innebär en fortsatt utmaning för hälso- och sjukvård i länet. God tillgänglighet förutsätter balans mellan befolkningens efterfrågan och sjukvårdens kapacitet och är därmed en fråga om prioritering utifrån behov, inte den enskildes ekonomiska och sociala förutsättningar.

Tillgänglighet handlar om att vården ska ges i rimlig tid för den enskilde. Men för patienten och hennes anhöriga innebär god tillgänglighet också att få träffa rätt person, med rätt kompetens vid upprepade tillfällen, att erbjudas bra information, mötas av en trygg fysisk miljö, att ha tillgång till en flexibel bokning, mm. I det individuella vårdmötet ska sjukvården

Upprättare:

i Gävleborg stärka individens tilltro att hantera sin egen sjukdom. Vården ska vara en serviceinriktad verksamhet. Därför ska tillgängligheten öka och köerna till vården minska i Region Gävleborg.

Brister i vårdens tillgänglighet beror inom vissa områden på svårigheter att rekrytera och behålla personal, men till betydande del är förklaringen också att befintlig personals kompetens inte utnyttjas fullt ut samt att strukturella och organisatoriska hinder föreligger.

Jämlik och jämställd hälso- och sjukvård

Folkhälsa är ett uttryck för befolkningens hälsotillstånd som tar hänsyn till såväl nivå som fördelning av hälsan. Folkhälsa handlar inte enbart om att befolkningens hälsa bör vara så bra som möjligt. Det handlar även om att hälsan i befolkningen bör vara så jämnt fördelad som möjligt d.v.s. att det inte förekommer strukturella skillnader i dödlighet och sjuklighet mellan olika grupper.

Folkhälsoutvecklingen i länet är positiv och allt fler överlever sjukdomar så som stroke, cancer och hjärtsjukdomar. Det finns dock fortfarande omotiverade skillnader i hälsa bland olika grupper, exempelvis för personer med kort utbildning eller funktionsnedsättning och utlandsfödda personer.

Hur länge man lever men också hur man mår återspeglar ojämlika livsvillkor. Sedan 1990-talet ökar skillnaderna i människors hälsa. Hälso- och sjukvården har en särskild roll som direkt påverkar hälsa och överlevnad genom förebyggande, behandlande och rehabiliterande insatser. Region Gävleborg ska bidra till att minska och inom en generation sluta de påverkbara hälsoklyftorna.

Jämställdhet i hälso- och sjukvården handlar om att synliggöra vårdens förutsättningar att erbjuda kvinnor och män en jämlik vård och motverka omotiverade skillnader.

Utöver det individuella vårdmötet ska sjukvården i länet arbeta med en strukturell ansats för att utjämna omotiverade hälsoskillnader. Idag varierar hälsa kraftigt mellan socioekonomiska grupper och vårdens resultat skiljer sig mellan grupper, dessutom finns skillnader i faktisk behandling beroende på människors kön, etnicitet, ekonomiska ställning och utbildningsnivå. Även geografi påverkar tillgång till sjukvård. För att bryta ojämlikheten ska sjukvården uppmärksamma särskilda behov hos utsatta grupper.

Förlossningsvården och vården som rör kvinnors hälsa är en prioriterad fråga. Region Gävleborg ska genomföra insatser som stärker mödravården, förlossningsvården och kvinnors hälsa.

Cancervården är en prioriterad fråga. Var tredje svensk drabbas någon gång i sitt liv. Region Gävleborg ska genomföra insatser som ökar tillgängligheten och minskar väntetiderna i cancervården.

Personer med psykisk ohälsa och missbruksproblematik har inte sällan en sämre fysisk hälsa och kortare livslängd jämfört med befolkningen som helhet. Särskilt tydliga är skillnaderna hos personer med allvarlig eller komplicerad psykiatrisk problematik. Region Gävleborg ska

Upprättare:

genomföra insatser som förbättrar arbetet mot psykisk ohälsa. Barns psykiska ohälsa ska prioriteras särskilt. Målet är att barn- och ungdomspsykiatri inom Region Gävleborg ska vara köfri senast 2022.

God och nära vård

Befolkningsutvecklingen, hälsoläget, vårdbehovet och slutsatserna i de nämnda statliga utredningarna ger en bild av hälso- och sjukvården i Gävleborg som i stort liknar bilden i övriga landet. Resurserna används inte på bästa sätt. Kraven på effektivisering ökar de kommande åren på grund av förändringar i befolkningens sammansättning. Allt fler människor lever länge med flera diagnoser, och behöver en annan typ av vård än vad vårdsystemet är rustat för. Hälso- och sjukvården i Gävleborg behöver ställa om för att möta dessa förändrade behov.

Utvecklingsarbetet i Region Gävleborg ska styra över vården mer mot primärvård, vården ska ges nära länsbefolkningen och i huvudsak som öppenvård. Primärvården ska vara den första kontakten med sjukvården. Integrationen mellan primärvården och sjukhusvården ska förstärkas och utvecklas. Omställningen av vården i Region Gävleborg ska ha stöd i de statliga utredningarna på området och innebära samverkan mellan primärvårdens offentliga och privata aktörer, slutenvård och kommunal vård med fokus på vanligt förekommande sjukdomar och ofta förekommande insatser. Utvecklingen av den nära vården är en prioriterad uppgift i Region Gävleborg.

Begreppet ”nära” har flera dimensioner. Förutom geografisk närhet kan närhet också vara relationell eller handla om tillgänglighet. Kontinuitet i vården – att ha en fast vårdkontakt och få träffa samma vårdpersonal – kan ge en känsla av närhet. Att vara trygg i att vården samordnas och att få träffa rätt kompetens, kan sammantaget skapa en känsla av närhet. Generösa öppettider och olika kontaktmöjligheter är andra dimensioner. En kombination av fysiska möten och digitala möten utifrån patientens behov, kan bidra till närhet. Det är patientens upplevelse som avgör om vården är nära eller inte.

Kommunerna och de privata vårdgivarna i primärvården är viktiga för det totala vårdutbudet i länet och för sjukvårdens utveckling. Region Gävleborg ska aktivt och välkomnande involvera kommunerna och de privata vårdgivarna i utvecklingen av den nära vården.

För att möjliggöra ett effektivare resursutnyttjande, ökad kvalitet och bättre tillgänglighet inom hälso- och sjukvården, har beslut tagits om en förändring av hälso- och sjukvårdens struktur och organisation i Region Gävleborg (budget 2019 och ekonomisk plan 2020-2021 för Region Gävleborg dir RS 2018/635). Utvecklingsarbetet är fortsatt prioriterat och ska bidra till en modern, jämlik, tillgänglig och effektiv vård.

Samverkan

För att bedriva en god hälso- och sjukvård och för att medverka till att förbättra människors hälsa måste Region Gävleborg samverka med andra aktörer. För sjukvården utgör samverkan med kommunerna, privata vårdgivare, Uppsala-Örebro sjukvårdsregion samt staten, i form av Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, centrala fora för att utveckla verksamheten.

Upprättare:

En hälsofrämjande arbetsmiljö

Hälso- och sjukvården är en stor arbetsgivare som har individers och befolkningens hälsa som sitt huvuduppdrag. För att vara trovärdig i detta uppdrag måste Region Gävleborg vara en förebild för andra genom att ge sina anställda en bra arbetsmiljö. I en bra arbetsmiljö ingår möjligheter för vårdprofessionerna att öka sin kompetens och förutsättningar till att medverka i utvecklingen av hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser.

En mer jämlik vård närmare patienten, ur hens eget perspektiv förutsätter en förändrad kultur i hälso- och sjukvården. Utvecklingen av sjukvården kommer också att kräva en tydligare kunskaps- och professionsstyrning. Kunskapsstyrning innebär att verksamheten aktivt utvecklar, sprider och använder bästa möjliga kunskap inom hälso- och sjukvården. Bästa kunskap ska finnas tillgänglig och användas i varje patientmöte. Region Gävleborg ska stärka arbetet med och etablera en sammanhållen struktur för kunskapsstyrning.

Detaljstyrning blir ett hinder för att utföra ett bra jobb. Region Gävleborg ska gå från mätning för detaljstyrning till mätning för att följa och återföra kunskap till professionerna.

Sjukvårdspersonalens kompetens och yrkesetik ska tas bättre tillvara och de fackliga organisationerna ska visas större tillit i såväl utvecklings- som kvalitetsarbetet.

Ledarskap i sjukvården ska inriktas på att visa tillit, inspirera och ge utrymme för medarbetarna att växa. En ökad autonomi ställer högre krav på att sjukvårdspersonalen tar ett större ansvar för att professionens kunskaper hålls höga, att yrkesetiken följs och kommer sjukvårdens utveckling till del.

Region Gävleborgs förmåga att försörja hälso- och sjukvården med medarbetare med adekvat kompetens har betydelse för flera centrala faktorer, såsom kvalitet och tillgänglighet i hälso- och sjukvården. Mot bakgrund av frågans betydelse ska Region Gävleborg vidta flera olika insatser för att bidra till en hållbar kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvården. Anställningsvillkor, löner och förmåner utformas så att de främjar prestation och ett hållbart yrkesliv. Dessa ska upplevas som attraktiva och göra det möjligt att rekrytera och behålla medarbetare. Arbetet med att ständigt förbättra arbetsmiljön är avgörande för hur Region Gävleborg uppfattas som arbetsgivare. Att arbeta systematiskt med att stärka och utveckla arbetsmiljön för och tillsammans med medarbetarna ska vara en naturlig del i den dagliga verksamheten. En hälsofrämjande arbetsplats präglas av arbetsförhållanden där krav och resurser är i balans. Arbetet med att skapa en god arbetsmiljö kan t ex innebära att se över schemaläggning eller testa olika former av arbetstidsmodeller. Medarbetare har rätt till heltid och tillsvidareanställning ska erbjudas så långt som möjligt. Arbetsmiljöarbetet bygger på samverkan mellan politiker, fackföreningar, chefer, och medarbetare.

Tillvaratagandet av nyanländas kompetens är angeläget och Region Gävleborg ska effektivisera och förbättra valideringsarbetet för nyanlända med hälso- och sjukvårdsutbildning från annat land.

Arbetet för att bli oberoende av hyrpersonal i sjukvården ska fortsätta. Bättre kontinuitet för patienterna, en god arbetsmiljö och stabilare kostnadsutveckling är de tre huvudskälen för

Upprättare:

arbetet i Region Gävleborg. Att bli hyroberoende innebär att Region Gävleborg ska ha en stabil bemanning och klara sitt grunduppdrag med egna medarbetare.

Driftbudget, netto

Klicka här för att ange text.

	Budget 2019	Verksamhetsförändringar	Uppräkning	Övriga tillskott	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Verksamhetens nettokostnader enl Budget- och planeringsförutsättningar, mnkr	6 072,0		147,5		6 219,5	6 369,8	6 564,9
Förändring, %	-	0,0%	2,4%	0,0%	2,4%	2,4%	3,1%
Förändring enl nämndens förslag, mnkr	-				0,0		
Verksamhetens nettokostnader enl nämndens förslag, mnkr	6 072,0	0,0	147,5	0,0	6 219,5	6 369,8	6 564,9
Förändring, %	-	0,0%	2,4%	0,0%	2,4%	2,4%	3,1%

Hälso- och sjukvårdsnämnden lämnar ett förslag till driftbudget netto för 2020 som uppgår till 6 219,5 mnkr. Totalt innebär förslaget en ökning av verksamhetens nettokostnad med 2,4 procent jämfört med budget 2019. Förutom finansieringen med skatter och generella statsbidrag ska verksamheten aktivt ta del av riktade statsbidrag.

Kommentarer till tabell

Ökningen av verksamhetens nettokostnader utgörs av verksamhetsförändringar, uppräkning samt övriga tillskott.

Verksamhetsförändringar

Enligt Budget- och planeringsförutsättningar

-

Förändring enligt nämndens förslag

-

Uppräkning

Enligt Budget- och planeringsförutsättningar

Uppräkningen motsvarar 2,4 procent.

Förändring enligt nämndens förslag

-

Övriga tillskott

Enligt Budget- och planeringsförutsättningar

Upprättare:

-

Förändring enligt nämndens förslag

-

Övriga kommentarer

Prognosen för Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhet 2019 är -401,8 mnkr. Arbete med kortsiktiga åtgärder pågår. Målet är att ta del av riktade statsbidrag till lägsta möjliga kostnad och att sänka kostnaden för inhyrd personal jämfört med föregående år. Hälso- och sjukvårdsdirektören presenterade en åtgärdsplan med åtgärder emot underskottet i samband med Hälso- och sjukvårdsnämnden i september 2018. Arbetet med dessa åtgärder fortgår men åtgärdsplanen behöver kompletteras med ytterligare åtgärder, som kommer att presenteras under hösten 2019. Nämndens bedömning är att verksamheten inte kan bedrivas inom den föreslagna driftbudgeten för 2020 om verksamheten inte anpassas. Långsiktigt bedöms utvecklingsarbetet inom God och Nära Vård i Gävleborg ha en positiv effekt på ekonomin.

Investeringsplan för maskiner och inventarier

mnkr	Inv ram 2019	Progno s 2019	Inv ram 2020
Hälso- och sjukvårdsnämnd	117,0	96,6	120,0
varav			
Linjär accelerator			25,0
Ambulanser inklusive skåp, chassibyten och utrustning			14,0
Patientövervakningsutrustning			13,5
Genomlysningslab			8,0
Respiratorer			7,0
Mammografiapparater			5,0
Mobimedutrustning			3,6
Flerbårs ambulans			2,3
Summa maskiner och inventarier	117,0	96,6	120,0

Ett antal större investeringar bedöms som angelägna. En linjäraccelerator inom Onkologin behöver bytas ut på grund av åldersskäl.

Reinvestering i ambulanser för 14,0 mnkr behövs utifrån livslängd och förslitning. Utbyte av patientövervakningssystem behöver ske både i Gävle och Hudiksvall för 13,5 mnkr kopplat till ökad patientsäkerhet och behov av standardisering. Genomlysning-/interventionslab, där man gör kateterkontroller och -byten, svalgstudier m.m., i Gävle behöver bytas ut för 8,0 mnkr. Röntgenutrustningen på mammografienheten i länet behöver bytas ut successivt.

Upprättare:

Under 2020 planeras utbyte för 5,0 mnkr. Ytterligare investeringar inom ambulansverksamheten bedöms prioriterade inför 2020. Inköp av medicinteknisk utrustning kommer att göras inom ett flertal verksamhetsområden.